

TUTORIA 5

Materials

LA VALENCIANOTA

MONÒLEG

LA FLUÏDESA

El desenvolupament de la fluïdesa en l'expressió oral constitueix un dels eixos fonamentals en l'aprenentatge de llengües. No obstant això, aquesta fluïdesa no es pot entendre únicament com la capacitat de parlar de manera contínua, sinó com la combinació de diferents processos que ens permeten construir i sostenir un discurs en temps real.

En aquest sentit, en la present sessió es treballa la fluïdesa des de dues dimensions complementàries. D'una banda, la fluïdesa cognitiva, relacionada amb la capacitat de generar i organitzar idees de manera eficaç. Aquest aspecte es concreta en l'ús de les paraules d'activació, que permeten estructurar el discurs sense recórrer a la memorització de frases completes. D'altra banda, s'aborda la fluïdesa lingüística, entesa com la capacitat d'articular el discurs amb recursos adequats, com ara connectors, reformulacions o exemples, que faciliten la continuïtat i la naturalitat de la intervenció.

FLUÏDESA COGNITIVA

Després d'haver treballat l'elaboració del guió com a eina bàsica per a l'organització del discurs oral, una de les principals dificultats es troba en la selecció i ús de les anomenades paraules d'activació.

Encara que puguem identificar les idees principals i estructurar el discurs en diferents parts, sovint tendim a redactar el guió amb frases completes o, per contra, a utilitzar paraules massa generals que no permeten recuperar la informació de manera efectiva durant la intervenció oral. Aquesta situació dificulta la fluïdesa, ja que incrementa la càrrega cognitiva i afavoreix el bloqueig o la dependència del text escrit.

LES PARAULES D'ACTIVACIÓ

Per poder parlar amb més fluïdesa, és important que el guió no estiga redactat, sinó que estiga format per paraules clau que activen idees.

Les xarxes socials poden afectar negativament la salut mental de les persones, sobretot dels joves.
xarxes socials → salut mental / joves / comparació

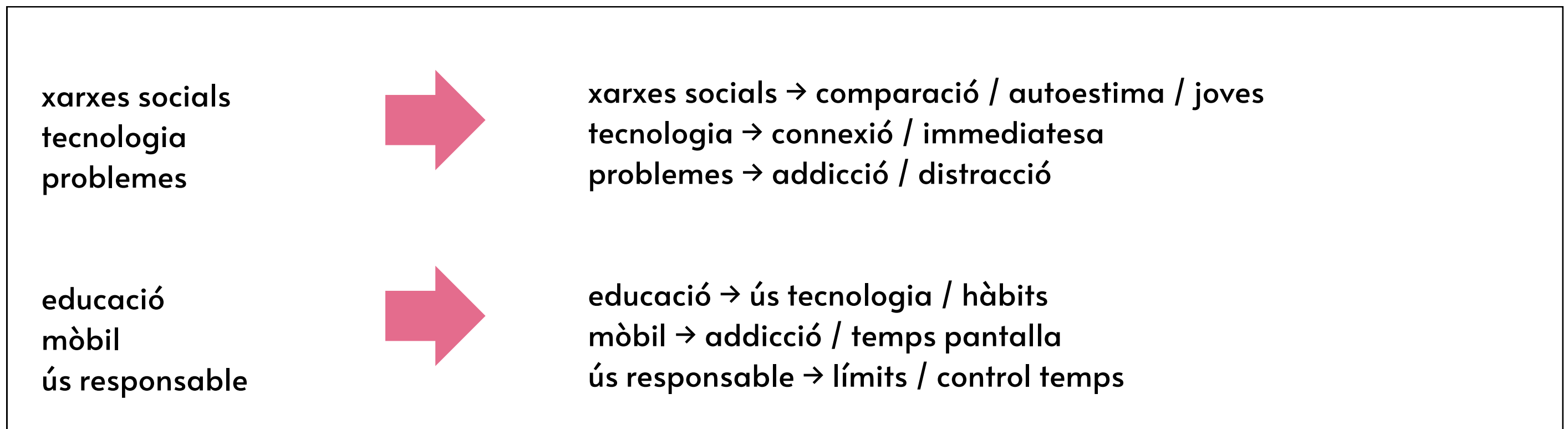
La tecnologia ens permet estar connectats amb altres persones de manera immediata.
tecnologia → connexió immediata / comunicació

L'ús excessiu del mòbil pot generar addicció i problemes de concentració.
mòbil → addicció / distracció / concentració

Les plataformes digitals són útils per aprendre, però també poden ser una distracció.
plataformes digitals → aprenentatge / distracció

És important fer un ús responsable de la tecnologia per a evitar problemes.
ús responsable → límits / control temps

També pot passar el contrari: fer un guió massa curt o massa general, que no ajuda a recordar què s'ha d'explicar.

Un bon guió ha d'estar en un punt intermedi: ni massa redactat, ni massa pobre. Per tant, ha de contindre paraules suficients per a activar idees diferents. Cal tindre en compte que si el guió és massa curt, no sabrem què dir. En canvi, si és massa llarg o redactat, no podem parlar amb naturalitat.

FLUÏDESA LINGÜÍSTICA

Una vegada definides les idees, cal treballar la manera d'expressar-les. En les proves, se'ns demana que ens expressem amb fluïdesa, espontaneïtat i un ritme regular i natural. Evidentment, aquesta destresa es desenvolupa amb la pràctica. No obstant això, fins i tot amb certes limitacions, és possible guanyar naturalitat si utilitzem alguns recursos lingüístics que faciliten la continuïtat del discurs.

Encara que la fluïdesa també depèn d'aspectes com el ritme, els gestos o la prosòdia, en aquesta sessió ens centrarem en aquells elements que es poden entrenar de manera directa: les estratègies discursives.

1. PREGUNTES RETÒRIQUES

Les preguntes retòriques són preguntes que no esperen resposta i serveixen per introduir idees, guanyar temps i fer el discurs més natural. Són útils perquè ajuden a continuar parlant encara que no tinguem la frase preparada.

- Però, realment som conscients d'això?
- Fins a quin punt és responsabilitat nostra?
- No seria més lògic actuar d'una altra manera?
- Quines conseqüències pot tindre això?
- Ens hem plantejat mai aquest problema?
- Realment podem continuar així?
- És aquest el millor camí possible?
- Què passaria si no férem res?
- No hauríem de replantejar-nos aquesta situació?
- Estem fent tot el que està en les nostres mans?

2. EXEMPLES I ACLARIMENTS

Els exemples i els aclariments ajuden a explicar millor una idea i fer el discurs més clar i entenedor. Així doncs, ens permeten desenvolupar el que volem dir i eviten que el discurs siga massa general o abstracte.

- Per exemple, moltes persones es troben en aquesta situació.
- És el cas de molts hàbits que no tenim en compte com ara...
- Aquest fet es pot observar quan analitzem...
- Un bon exemple d'això és el que passa habitualment...
- Això passa, sobretot, quan no tenim en compte alguns factors...
- És a dir, es tracta d'un problema que ens afecta a tots perquè...
- En altres paraules, hem de canviar alguns hàbits, ja que...
- Dit d'una altra manera, la clau està en com actuem nosaltres respecte...

3. CANVIS DE TIPOLOGIA (ANÈCDOTES)

Els canvis de tipologia consisteixen a introduir una breu anècdota o situació concreta dins del discurs. Aquest recurs permet passar momentàniament d'un discurs expositiu o argumentatiu a un fragment narratiu. Lluny de baixar el nivell, aquest canvi enriqueix el discurs, el fa més variat i facilita la comprensió de les idees. A més, les anècdotes ajuden a semblar més espontanis i a connectar millor amb l'oient. No cal que siguin llargues; n'hi ha prou amb una situació breu que il·lustre la idea.

- A casa meua, moltes vegades passa això...
- Recorde que, en una situació similar, es va produir aquest problema...
- En el meu cas, això és una cosa que veig sovint...
- És habitual trobar-nos amb situacions com aquesta en el dia a dia...
- Sense anar més lluny, això passa moltes vegades en el nostre dia a dia...

4. ÈMFASI I ACCENTS LÈXICS

Podem destacar determinades paraules del discurs per a ressaltar la informació més rellevant. No totes les paraules tenen el mateix pes. Saber quines paraules cal remarcar ajuda a fer el discurs més clar, més expressiu i més fàcil de seguir.

- repetició d'una idea clau → 'És un problema greu, un problema que ens afecta a tots'.
- ús d'estructures com no... sinó... → 'No és falta d'informació, sinó de conscienciació'.
- paraules amb més càrrega significativa → 'Cal un canvi de mentalitat'.

No podem oblidar altres qüestions com el ritme, és a dir, la velocitat i a les pauses del discurs. No es tracta de parlar ràpid, sinó de mantindre un ritme regular i natural, amb pauses que faciliten la comprensió i permeten organitzar les idees. També cal tindre en compte que els gestos contribueixen a reforçar el missatge i a fer la comunicació més expressiva. En aquest sentit, destaquen els anomenats gestos batuta, que acompanyen el discurs i ajuden a marcar el ritme i a destacar les idees principals.

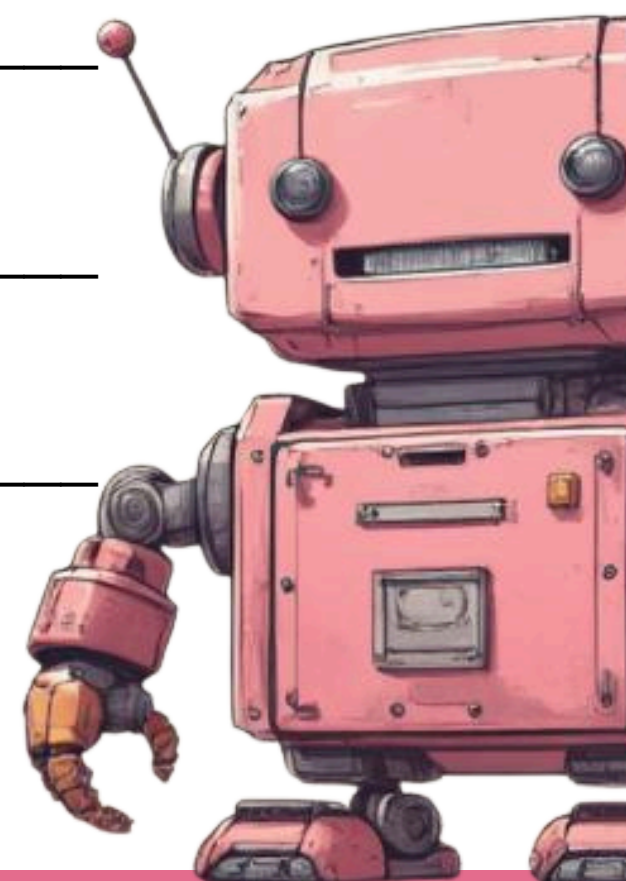
I. Transforma les frases següents en paraules d'activació.

- És important fer un ús responsable de la tecnologia per evitar problemes.
-

- Les xarxes socials poden afectar negativament l'autoestima dels joves.
-

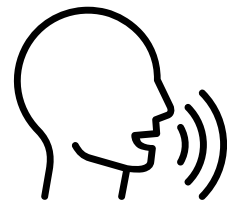
- Hem de planificar els àpats per no comprar menjar innecessari.
-

- La indústria produeix més aliments dels que realment es consumeixen.
-

FONÈTICA

FONÈTICA S/TS I Z/DZ

s/z

Segons el mode d'articulació, les consonants sibilants alveolars poden ser sordes ([s, ts]) i sonores ([z, dz]). segons si vibren o no les cordes vocals. El so sord ([s]) es representa amb les grafies s, ss, c i ç. En canvi, el so sonor ([z]) es correspon amb la z i amb la s (normalment entre vocals).

SONORES S/Z	tristesa, zero, quinze, cosa, ozó, posar...
SORDES S/SS/C/Ç	passeig, cistella, sort, central, dissabte, peça....

A l'hora de pronunciar aquestos fonemes poden recordar la següent representació:

SORDES S/SS/C/Ç

Les pronunciarem com quan fem el gest de demanar silenci. Es correspon amb la S del castellà.

SONORES S/Z

Les pronunciarem com si imitàrem el so que fa una abella volant. Les cordes vocals han de vibrar.

A continuació, estudiarem alguns casos que poden resultar conflictius en la pronúncia d'aquestes consonants:

PRONUNCIACIÓ RECOMANABLE

- La pronunciació fricativa del grup tz del sufix **-itzar** i derivats
analitzar [analizáR], localització [lokalizasió]
- La pronunciació sonora dels mots compostos i derivats de dins, fons, trans, seguits de vocal o consonant sonora

PRONUNCIACIÓ NO RECOMANABLE

- L'ensordiment del so [z]
posar [posáR], zero [sÉRo], onze [ónse].
- La sonorització del so [s]
comissió [komizió], impressió [impRezió], consell [konzéE], funció [funzió].

Encara que no siga útil per a la part oral, cal recordar també que aquestes grafies presenten alguns problemes en l'escriptura. A continuació, us presentem un quadre amb algunes remarques ortogràfiques:

S SORDA

Es pot representar amb:

SS	Entre vocals.
S	En qualsevol posició excepte entre vocals. En compostos (encara que estiga entre vocals)
C	En qualsevol posició excepte al final de mot, però sempre davant de e i i En els sufixos -ència, -ció
Ç	En qualsevol posició excepte a l'inici de mot, però sempre davant de a, o i u En els sufixos -ança, -ença

RECORDEU

- Superlatius: boníssim, grandíssim...
- Noms femenins amb el sufix **-essa**: duquessa, jutgessa...
- Mots que contenen **-gress-**, **-miss-**, **-press-**: agressió, repressor, dimissió...
- Mots amb els prefixos **as-**, **des-**, **dis-**, **pres-**, **res-**, **trans-**, seguits de **s**: assaborir, dessecar, pressuposar...
- En la flexió de paraules acabades en **-as** fònica: cabassos, fracassar...

S SONORA

Es pot representar amb:

Z	En qualsevol posició.
S	Entre vocals. Trans- seguida de vocal. Derivats de dins, fons, trans.

RECORDEU

- Noms femenins derivats d'adjectius amb sufix **-esa**: grandesa, pobresa...
- Mots acabats en **-sió** (en castellà acaben en **-sión**): decisió, visió...
- Gentilicis i participis acabats en **-és**: francesos, compresa...
- Derivats d'adjectius acabats en **-ós**: blavosos, seriosos...
- En les terminacions cultes **-asi**, **-esi**: èmfasi, metastasi, síntesi...

1. Llig les paraules següents i classifica-les segons tinguen un so sord o sonor:

princesa, pinzell, desembre, missa, església, peça, brusa, rosa, tresor, anàlisi, alcaldessa, infusió, dolça, puces, assassinat, creença, proesa, validesa, zodíac, cirera, congressos, xinesa, lliçò, russa, passeig, casolà, onze, flebesa, dissecar, dissabte, casament, zelador, pessic, zinc, besar, assaig, asseure, burgesa

So de la s sorda	So de la sonora

2. Marca la paraula de cada grup que continga un so diferent de la resta:

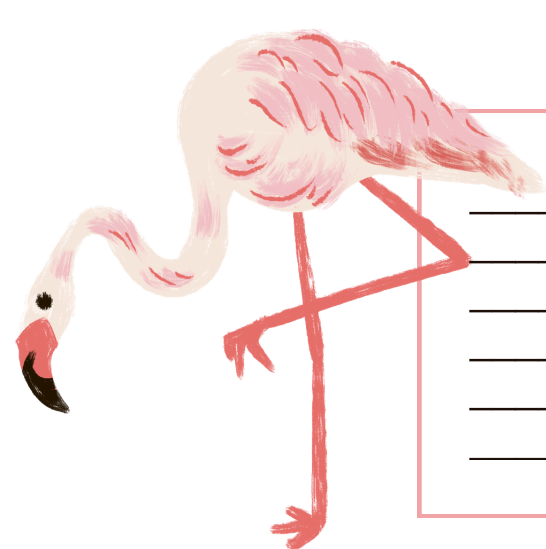
1	☐ caçar	☐ tassó	☐ posada	☐ ciment
2	☐ bessons	☐ lesió	☐ ximpanzé	☐ transatlàntic
3	☐ enfonsar	☐ força	☐ sabata	☐ assistència
4	☐ panís	☐ disfressa	☐ naturalesa	☐ anissos

3. Escolta l'àudio i completa amb les grafies s, ss, c o ç.

Rondalle_	Caba_ada	Bu_cava	_irere_
Di_abte	_iutat	Pa_at	_entre
Na_ut	Pla_a	Caraba_a	Pe_a

4. Escolta l'àudio i escriu les paraules que continguin els sons de la s sorda o sonora. Classifica-les.

S SORDA

S SONORA

---

5. Escolta i repeteix en veu alta:

Assaborir_bellesa; Assaonar_rigidesa; Assemblar_desembre; Assolellat_immediatesa;
 Assolir_desequilibri; Assossec_destresa; Cas_rapidesa; Casar_reticencia;
 Casella_imminencia; Compassio_candidesa; Consentir_dosificar; Acidesa_passar;
 Aconseguir_tesina; Agudesapassio; Alosa_recent; Ansia_infantesa

VOCABULARI

NOVES TECNOLOGIES

adreça electrònica. dirección
 electrònica
 algoritme. algoritmo
 allotjador. hospedador
 arrova. arroba
 barra de navegació. barra de
 navegació
 buscador. buscador
 bústia electrònica. buzón
 electrònic
 cartutx. cartucho
 cerca. búsqueda
 clicar. clicar
 compte. cuenta
 correu brossa. spam
 contrasenya. contraseña
 cursor. cursor
 dades. datos
 dades massives. big data
 domini. dominio
 emoticona. emoticono
 en línia. online
 encaminador. router
 escàner. escáner
 emmagatzemar. almacenar
 emmagatzematge. almacenaje
 fòrum. foro
 fitxer. fichero
 galletes. cookies
 grooming. ciberassetjament a
 menors

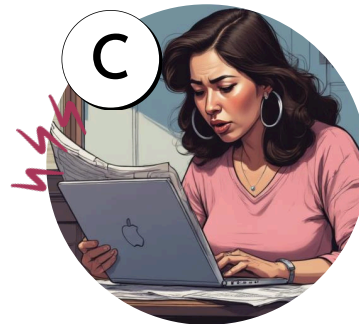
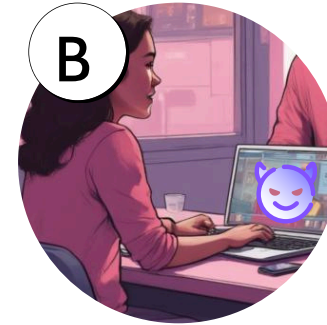
seguidor hostil. hater
 icona. icono
 interfície. interfaz
 intel·ligència artificial. inteligencia
 artificial
 influenciador. influencer
 maquinari. hardware
 memòria USB. memoria USB
 mòdem. módem
 moneda virtual. bitcoin
 notícies falses. fake news
 octet. byte
 pesca. phishing
 programari. software
 pirata informàtic. hacker
 ratolí. ratón
 sense fil. inalámbrico
 safata d'entrada. bandeja de
 entrada
 tallafoc. cortafuegos
 tauleta. tablet
 telèfon intel·ligent. smartphone
 teletreball. teletrabajo
 tuit o piulada. tweet
 vehicle aeri no tripulat. dron
 videojoc. videojuego
 videotelefonada. videollamada
 xarxes socials. redes sociales
 xat. chat
 xip. chip

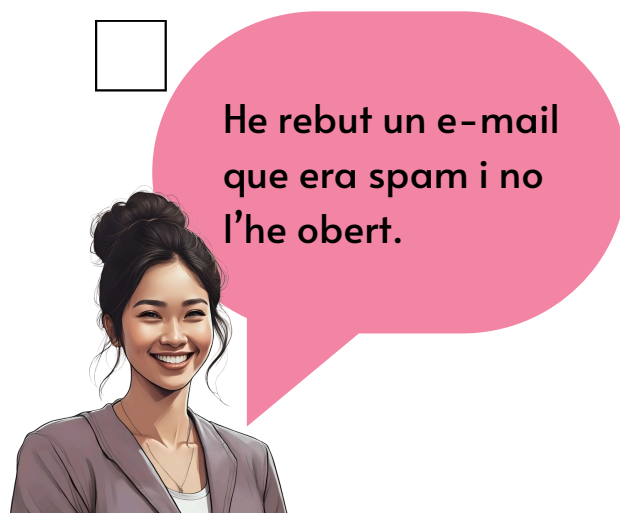
VOCABULARI

1. Relaciona aquestos problemes del món digital amb el nom correcte en valencià:

- ciberassetjament a menors
- notícies falses
- pirata informàtic
- ciberassetjament

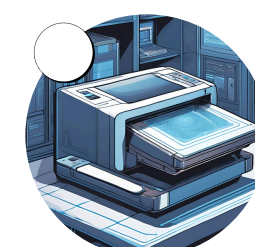
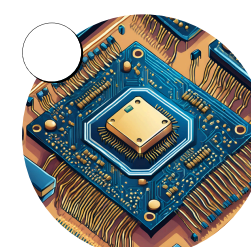
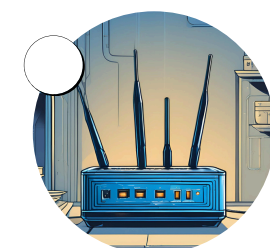

2. Marca el missatge correcte des del punt de vista lingüístic i ratlla'n les incorreccions:

3. Relaciona les imatges amb els dispositius electrònics corresponents:

1. TELÈFON INTEL·LIGENT	5. TAULETA
2. XIP	6. MAQUINARI
3. ESCÀNER	7. MEMÒRIA USB
4. ENCAMINADOR	8. RATOLÍ

4. Completa aquestes oracions amb la paraula adequada del llistat:

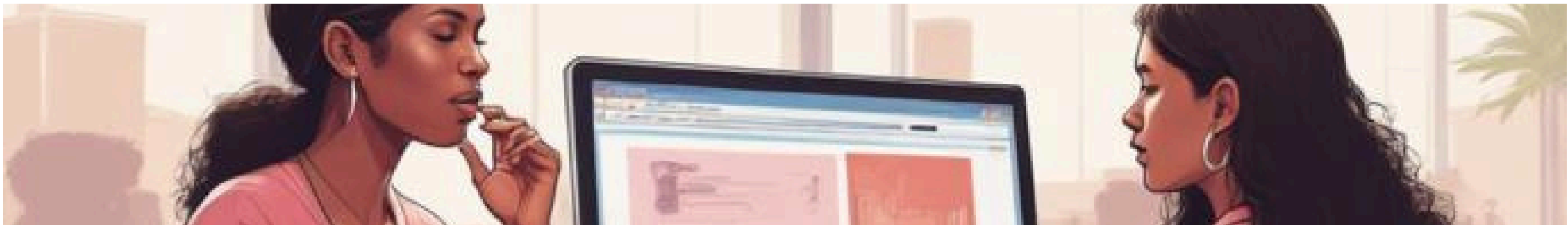
influenciador xat interfície fitxer programari dades compte emmagatzemar emoticones

- Per a accedir al sistema, és necessari crear un _____ d'usuari amb una contrasenya segura.
- El nou _____ implementat a l'empresa ha millorat significativament l'eficiència dels processos interns.
- He deixat el document en un _____ compartit perquè tots els membres de l'equip hi puguem accedir.
- L'ordinador processa grans quantitats de _____ per a generar informes detallats en qüestió de segons.
- Quan vull expressar com em sent en els missatges, sovint utilitze una _____ per ser més clar i directe.
- És important _____ correctament els arxius per a garantir-ne la seguretat i facilitar-ne l'accés en el futur.
- L'_____ va utilitzar les xarxes socials per promocionar productes sostenibles i conscienciar sobre la importància del medi ambient.
- Ahir vaig tenir una conversa molt interessant amb el servei d'atenció al client a través del _____ en línia.
- La nova _____ de l'aplicació és molt intuïtiva i facilita la navegació dels usuaris.

TEMES DE DEBAT

1 Intel·ligència artificial

Pregunta de debat
És just utilitzar la intel·ligència artificial per a fer treballs escolars o universitaris?

Arguments possibles:

- Pot ajudar a entendre millor els continguts.
- Permet estalviar temps i organitzar millor les idees.
- Pot ajudar estudiants amb dificultats (idioma, comprensió, etc.).
- Pot fer que l'alumnat no aprenga realment.
- No és just per a qui fa el treball sense ajuda.
- Es perd la capacitat de pensar i escriure de manera pròpia.

2 Privacitat o comoditat digital?

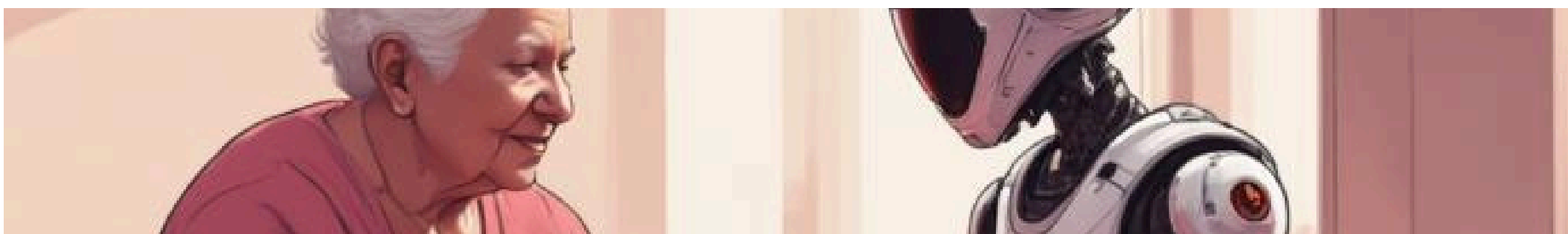

Pregunta de debat
És acceptable que les aplicacions utilitzin les nostres dades?

Arguments possibles:

- Moltes apps són gratuïtes gràcies a l'ús de dades.
- Les dades permeten oferir contingut personalitzat.
- Les persones poden decidir si accepten o no les condicions.
- Sovint no sabem realment què fan amb les nostres dades.
- Pot posar en risc la privacitat i la seguretat.
- Es poden utilitzar dades per manipular decisions (publicitat, opinions...).

3 Robots o persones?

Pregunta de debat
És positiu que els robots i la tecnologia substituïsquen les persones en molts treballs?

Arguments possibles:

- Poden fer treballs perillosos o molt durs.
- Augmenten la productivitat i l'eficiència.
- Permeten a les persones dedicar-se a feines més creatives.
- Poden provocar pèrdua de llocs de treball.
- No tenen empatia ni capacitat emocional.
- Dependrem massa de la tecnologia.
- No poden substituir completament el treball humà.

SOLUCIONARI

FONÈTICA

1. Llig les paraules següents i classifica-les segons tinguen un so sord o sonor:

princesa, pinzell, desembre, missa, església, peça, brusa, rosa, tresor, anàlisi, alcaldessa, infusió, dolça, puces, assassinat, creença, proesa, validesa, zodíac, cirera, congressos, xinesa, lliçò, russa, passeig, casolà, onze, flebesa, dissecar, dissabte, casament, zelador, pessic, zinc, besar, assaig, asseure, burgesa

So de la sorda	So de la sonora
missa, peça, alcaldessa, dolça, puces, assassinat, creença, cirera, congressos, lliçò, russa, passeig, dissecar, dissabte, pessic, assaig, asseure	princesa, pinzell, desembre, església, brusa, rosa, tresor, anàlisi, infusió, proesa, validesa, zodíac, xinesa, casolà, onze, flebesa, casament, zelador, zinc, besar, burgesa

2. Marca la paraula de cada grup que continga un so diferent de la resta:

1	☐ caçar	☐ fassó	☒ posada	☐ ciment
2	☒ bessons	☐ lesió	☐ ximpanzé	☐ transatlàntic
3	☒ enfonsar	☐ força	☐ sabata	☐ assistència
4	☐ panís	☐ disfressa	☒ naturalesa	☐ anissos

3. Escolta l'àudio i completa amb les grafies s, ss, c o ç.

RondalleS	CabaSSada	BuScava	CirereS
DiSSabte	Ciutat	PaSSat	Centre
NaSSut	Plaça	CarabaSSa	Peça

4. Escolta l'àudio i escriu les paraules que continguen els sons de la sorda o sonora. Classifica-les.

S SORDA

aconsellen
Alcoies
flassada
llençol
fosc
esmortida

costera
soca
oms
ací
estranyada

S SONORA

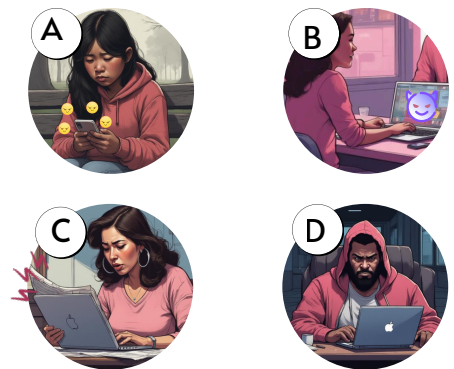
casa
desembre
relliscosa
coseta

VOCABULARI

1. Relaciona aquestos problemes del món digital amb el nom correcte en valencià:

- A ciberassetjament a menors
- C notícies falses
- D pirata informàtic
- B ciberassetjament

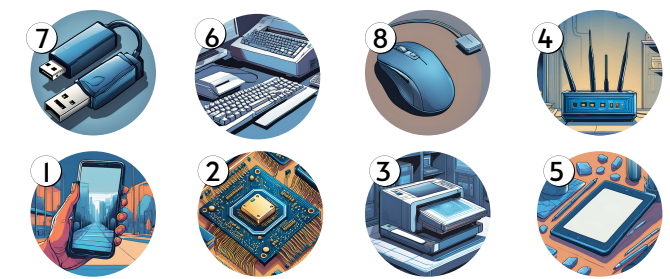

2. Marca el missatge correcte des del punt de vista lingüístic i ratlla'n les incorreccions:

3. Relaciona les imatges amb els dispositius electrònics corresponents:

1. TELÈFON INTEL·LIGENT	5. TAULETA
2. XIP	6. MAQUINARI
3. ESCÀNER	7. MEMÒRIA USB
4. ENCAMINADOR	8. RATOLÍ

4. Completa aquestes oracions amb la paraula adequada del llistat:

influenciador xat interfície fitxer programari dades compte emmagatzemar emoticona

- Per a accedir al sistema, és necessari crear un compte d'usuari amb una contrasenya segura.
- El nou programari implementat a l'empresa ha millorat significativament l'eficiència dels processos interns.
- He deixat el document en un fitxer compartit perquè tots els membres de l'equip hi puguem accedir.
- L'ordinador processa grans quantitats de dades per a generar informes detallats en qüestió de segons.
- Quan vull expressar com em sent en els missatges, sovint utilitze una emoticona per ser més clar i directe.
- És important emmagatzemar correctament els arxius per a garantir-ne la seguretat i facilitar-ne l'accés en el futur.
- L'influenciador va utilitzar les xarxes socials per promocionar productes sostenibles i conscienciar sobre la importància del medi ambient.
- Ahir vaig tenir una conversa molt interessant amb el servei d'atenció al client a través del xat en línia.
- La nova interfície de l'aplicació és molt intuïtiva i facilita la navegació dels usuaris.

